

۱۵۸۵۹۷۵
۹۴/۱/۵

میراث فرهنگی و گردشگری

تألیف:

دالن جی. تیموثی

ترجمه:

دکتر اکبر پورفرج (عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبائی)

طاهره آشتیانی، ژاله هاشم‌زاده و منا اکبری

کتاب‌مهربان

Mehraban Book

سرشناسه	تیمونی، دالن جی، ۱۹۶۶ - م.
عنوان و نام پدیدآور	Timothy, Dallen J.
مشخصات نشر	میراث فرهنگی و گردشگری / تالیف دالن جی تیمونی: ترجمه اکبر پورفرج... [و دیگران]. تهران: موسسه کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۴۹۶ ص: جدول.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۷-۰۵۴-۶
موضوع	فیبا
یادداشت	عنوان اصلی: Cultural heritage and tourism: an introduction, ©2011.
نویسنده	ترجمه اکبر پورفرج، طاهره آشتیانی، زاله هاشم‌زاده، منا اکبری.
موضوع	گردشگری فرهنگی
موضوع	گردشگری
شناسه داده	پورفرج، اکبر، ۱۳۵۲ - مترجم
رده‌بندی کتبه	۱۳۹۲ ۹۴۴/۵/۱۵۶ G
رده‌بندی دیوپی	۳۱۰/۲۹۱
شماره کتابشناسی ملی	۴۱۲۱۰۹

عنوان	برای فرهنگ و گردشگری
مؤلف	دالن جی تیمونی
مترجم	دکتر اکبر پورفرج
ناشر	مؤسسه کتاب مهربان نشر
صفحه‌آرا	مسین احمدی
طراح جلد	زینب مشهدی مممدی
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۴۰۷-۰۵۴-۶
نوبت چاپ	اول زمستان ۱۳۹۴
تیراژ	۵۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان لبافی‌نژاد، پلاک ۱۸۹

کدپستی: ۱۳۱۴۹۶۵۳۵۱

تلفن: ۶۶۹۷۳۱۷۵-۶

ایمیل و وب سایت: Info@mehrabanshop.com - MehrabanPub.com

فروشگاه اینترنتی: Ketabemehraban.com

کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به مؤسسه کتاب مهربان نشر می‌باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی‌برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه کتبی از مؤسسه کتاب مهربان نشر ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

کتاب مهربان

فهرست مطالب

۷	مقدمه مترجمین
۹	پیشگفتار
۱۱	فصل اول؛ گردشگری و میراث فرهنگی
۲۵	فصل دوم؛ مصرف فرهنگ: تقاضا و تجربه میراث
۶۱	فصل سوم؛ عرضه میراث: جاذبه‌ها و خدمات
۹۳	فصل چهارم؛ حجم اندازه‌های فضایی و منابع میراث
۱۱۱	فصل پنجم؛ در جست‌وجوی واقعیت: میراث، گردشگری و واقعیت اغفال‌کننده
۱۳۳	فصل ششم؛ گردشگری و سیاست‌های میراث فرهنگی
۱۵۵	فصل هفتم؛ نیاز گذشته به میراث: ثروت گردشگری
۱۷۹	فصل هشتم؛ وضع قوانین حفاظتی و درمان‌های حفاظت‌کننده
۲۰۳	فصل نهم؛ حفاظت از گذشته برای امروز: حفاظت میراث فرهنگی و گردشگری
۲۳۹	فصل دهم؛ نحوه بیان داستان: تفسیر گذشته برای بداندگان
۲۶۵	فصل یازدهم؛ اصول برنامه‌ریزی و مقاصد میراث فرهنگی
۲۸۳	فصل دوازدهم؛ بازاریابی گذشته برای امروز
۳۰۷	فصل سیزدهم؛ افزایش درآمد و مدیریت بازدیدکنندگان
۳۲۷	فصل چهاردهم؛ موزه‌ها: محافظین گذشته
۳۴۳	فصل پانزدهم؛ محوطه‌های باستان‌شناسی و یادمان‌های باستانی
۳۵۷	فصل شانزدهم؛ چشم‌اندازهای حاکمانه و معمولی
۳۶۹	فصل هفدهم؛ گذشته صنعتی
۳۸۳	فصل هجدهم؛ اماکن مذهبی و زیارت
۴۰۱	فصل نوزدهم؛ مهاجران، موطن و گردشگری میراث شخصی
۴۱۹	فصل بیستم؛ فرهنگ بومی
۴۳۵	فصل بیست و یکم؛ گردشگری تاریک: قساوت و مشقت بشری
۴۶۷	فصل بیست و دوم؛ نتیجه‌گیری: آینده‌ی گذشته
۴۸۷	منابع و مآخذ

در اکثر موضوعات دانشگاهی و غیردانشگاهی در مورد اهمیت اقتصادی گردشگری بسیار بحث شده است که موضوعی کاملاً بدیهی است. لذا در مورد اهمیت گردشگری بایستی با نگاهی مقایسه‌ای مزیت‌های ذاتی و نسبی گردشگری را نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی یک کشور سنجید. مثلاً اگر درآمدهای ارزی حاصل از گردشگری را در مقابل فلان محصول صادراتی کشاورزی کشورمان مقایسه کنیم، متوجه مزیت‌های خاص گردشگری خواهیم شد. در کشوری مثل ایران که در کمربند خشک و بیابانی جهان رافع شده و هر روز اخبار ناخوش‌آیند شکاف زمین‌های جنوب و خشک‌شدن دریاچه‌ها در اثر استفاده بی‌حد و حصر از آب‌های زیرزمینی شنیده می‌شود، دیگر بحث در مورد اهمیت یا حتی ضرورت گردشگری نیست بلکه گزینۀ عقلانی و نجات‌بخشی است. رویکرد هر کشوری به گردشگری بایستی بر اساس منابع آن کشور صورت گیرد. گردشگری باری بر دوش دیگر بخش‌ها نشود.

اگر در یک نگاه کلی منابع گردشگری را مقصد را به منابع طبیعی و فرهنگی تقسیم کنیم، متوجه خواهیم شد که ایران برای جذب گردشگری بسیار غنی است ولی پیش‌نیاز همه این منابع و جاذبه‌های گردشگری مسأله حفاظت است تا ضمن ارائه تفریح و تفریح به گردشگران، آسیب‌های فرهنگی-اجتماعی و زیست‌محیطی از جانب آن‌ها را نیز مدیریت نماید. در ایران که ذاتاً گردشگری میراث‌محور است، به لحاظ تعاریف و مفاهیم مهم گردشگری میراث، دچار کمبود منابع در سطح دانشگاهی هستیم و حتی برخی مفاهیم مرتبط با حفاظت و برنامه‌ریزی در بافت‌های میراثی بقای گردشگری هنوز وارد ادبیات علمی نشده است و لذا با منبع‌شناسی انجام شده، تألیفات دکتر تیموثی، دلیل منصف‌بودن و عالم‌بودن در حوزه میراث و گردشگری میراث به خصوص در کشورهای در حال توسعه بسیار مناسب تشخیص داده شد. لذا اولین کتاب او تحت عنوان «میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای در حال توسعه» در سال ۱۳۸۹ توسط یکی از مترجمین (دکتر پورفرج)، منتشر شد ولی هنوز مفاهیم و تعاریف اصلی در حوزه گردشگری فرهنگی و میراث کامل تعریف و تبیین نشده بود که خوشبختانه خود مؤلف نیز با درک این مسأله کتابی بسیار وزین و جامعی را با عنوان «مقدمه‌ای بر میراث فرهنگی و گردشگری» منتشر کرد و ما نیز با کمی تأخیر^۱ ترجمه کرده و خدمت دانشجویان و سایر علاقه‌مندان حوزه گردشگری تقدیم می‌کنیم.

۱. البته تقریباً همزمان با انتشار کتاب اصلی ترجمه را شروع کردیم ولی دچار مشکلات خاصی شد که مدتی طول کشید.

کتاب در ۲۲ فصل تدوین شده و هر کدام اطلاعات بسیار عمیقی در مورد گردشگری میراثی ارائه نموده است و اگر محققان یا حتی سایر ذینفعان حوزه گردشگری با آن‌ها آشنایی نداشته باشند، گردشگری پایدار اتفاق نخواهد افتاد. در مورد ترجمه باید عرض کنم که تمام تلاشمان بر این بود تا ترجمه‌ای روان و توأم با اصطلاحات دقیق علمی انجام گیرد تا بتواند مفهوم اصلی را ارائه دهد ولی بسیار خوشحال خواهیم شد که نقطه‌نظرات را برای اصلاحات بعدی داشته باشیم.

www.ketab.ir

پیشگفتار

من در دوران کودکی همیشه از سفرهای میدانی مدرسه به محوطه‌های میراث که تاریخ در آن زنده می‌شود، لذت می‌بردم. من عاشق یادگیری بوده و هستم. در سن نه‌سالگی، اولین سفر دوهفته‌ای خود را به اروپا صرفاً برای دیدن قلعه‌ها، کلیساها، خرابه‌های باستانی و لباس‌های سنتی برنامه‌ریزی کرده بودم ولی کاملاً واضح است که در ایالات متحده امکانات و توانایی انجام چنین سفری را نداشتیم. با افزایش سن، آگاهیم از میراث خودم نیز عمیق‌تر گردیده و مرا به میراث شخصی‌ام علاقه‌مندتر کرد. اکنون، پس از گذشت سالها و سن از دیدن بالغ از ۱۲۰ کشور می‌توانم با اطمینان بگویم که تقریباً همه انواع منابع میراث فرهنگی را دیده و تجربه کرده‌ام اما هنوز هم اغنا نشده‌ام. قبل از هر سفر، زمان زیادی صرف یادگیری در مورد تاریخ محلی و فرهنگ‌های زنده می‌کنم تا سفر به جاهایی که میراث کشف نشده و اماکن دیدنی در آن‌ها وجود دارد به کنفرانس‌ها، قرارهای ملاقات یا سمینارها محدود نشود. علاقه من به گذشته‌ی فرهنگی اتفاقی نیست؛ من با افتخار می‌گویم فردی هستم که علناً به میراث تعصب دارم. در طول هزاران سال، مردم در جست‌وجوی گذشته، سفر کرده‌اند. حتی در ادوار گذشته نیز مردم به دنبال اماکنی بودند که نسبت به زمان خودشان کمی تر بوده است. امروزه فرهنگ‌های زنده و بناشده، شاید مهم‌ترین عامل جذب گردشگران در سراسر دنیا باشند. حتی برخی شیفتگان گردشگری ساحلی (آفتاب، دریا، شن)، برای دیدن میراث بناشده، تعامل با فرهنگ‌های محلی و فعالیت‌هایی از این قبیل، دل از ساحل می‌کنند. بسیاری از گردشگران ورزشی، بسته به ورزش مورد علاقه‌شان، رقص‌هایی که در آن شرکت می‌کنند، ناخودآگاه به مصرف‌کنندگان میراث تبدیل می‌شوند. این امر مخصوص سایر انواع گردشگری نیز صدق می‌کند- در واقع عناصری از میراث و فرهنگ تقریباً در همه سفرها وجود دارند. اقتصاد گردشگری برخی از مقاصد کاملاً بر میراث فرهنگی استوار است. در مقاصد دیگر، میراث تقاضای دست‌دوم یا سوم محسوب می‌شود. در مقیاس جهانی چیزی بیش از نیمی از سفرهایی که به مقاصد دور از خانه صورت می‌گیرد، رابطه‌ای با فرهنگ بناشده و زنده و یا هنر دارند. با درک رو به رشد اهمیت گردشگری مبتنی بر میراث فرهنگی در سطح جهانی، دانشگاه‌ها به‌طور فزاینده‌ای برنامه‌های گردشگری، مطالعات فرهنگی، جغرافیایی، موزه‌داری و تاریخ را ایجاد کرده و به ارائه دوره‌ها، دوره‌های فشرده و یا حتی برنامه‌های جامعی در زمینه گردشگری فرهنگی و میراث نموده‌اند.

در واقع علاقه شخصی من به میراث فرهنگی، درک اهمیت و حضور همیشگی گذشته به عنوان منبعی برای گردشگری و جهش اخیر در برنامه‌های دانشگاهی و آموزش‌های حرفه‌ای که به سمت صنایع فرهنگی از جمله گردشگری میراث هدایت شده‌اند، انگیزه‌های اصلی نگارش این کتاب هستند. این کتاب، به دنبال شناخت گردشگری فرهنگی و میراثی و انواع آن‌ها است تا دانشمندان را در تحقیقات نظری و عملی خود در تلاش برای مدیریت کارآمد میراث یاری نماید.

www.ketab.ir